Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U004006

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 28-07-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чатченко Тарас Юрійович
2. Taras Chatchenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0006-3272-8348

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 051

Назва наукової спеціальності: Економіка

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Економіка

Дата захисту: 28-08-2026

Спеціальність за освітою: Економічна теорія

Місце роботи здобувача: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 15648

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06

Тема дисертації:

1. Зайнятість та доходи в умовах формування інформаційно-мережевої економіки

2. Employment and Income in the Context of the Information-Network Economy Formation

Реферат/анотація:

1. Дисертаційне дослідження присвячено комплексному аналізу закономірностей трансформації зайнятості та механізмів формування доходів в умовах становлення інформаційно-мережевої економіки. Ця трансформація визначається системним переходом від індустріально-ринкових до мережево-цифрових форм організації виробництва і праці, що супроводжується зміною базових принципів розподілу результатів економічної діяльності. Зазначений перехід не є черговим технологічним циклом, а являє собою якісний зсув у способі організації суспільного відтворення, наслідки якого для зайнятості та розподілу доходів мають структурний, а не тимчасовий характер. Теоретико-методологічну основу дослідження становлять положення інституційної та еволюційної економічної теорії, концепції мережевої і платформенної економіки, а також ключові напрями сучасних досліджень цифрової трансформації праці. Методологія передбачає використання якісного аналізу, агентного моделювання, сценарного прогнозування та порівняльного інституційного аналізу. Вперше обґрунтовано концепцію цифрового відчуження як багатовимірного феномену інформаційно-мережевої економіки, що розгортається у шести взаємопов'язаних

вимірах і зумовлює поглиблення нерівності в доходах та формування нової цифрової периферії ринку праці. Сформульовано концепцію цифрового фетишизму як ідеологічного механізму легітимації нерівності, що реалізується через технологічний детермінізм, дискурс «нейтрального посередника», натуралізацію монопольної ренти платформ і фетишизм «гнучкості». Удосконалено систему методологічних індикаторів оцінки зайнятості та доходів: індекс цифрової зайнятості, коефіцієнт платформенізації праці, показник цифрової нерівності в доходах та індекс якості цифрової зайнятості. Емпіричний аналіз на основі даних Світового банку, ЮНКТАД і МОП засвідчив зниження стандартної зайнятості з 68% (2000) до 48% (2025) за зростання платформенної до 12% зайнятих, збільшення коефіцієнта Джині з 0,35 до 0,54 і частки доходів топ-1% з 10% до 24%. На основі агентної моделі, що охоплює 10 851 агента п'яти типів, розроблено три сценарії розвитку ринку праці до 2040 року та обґрунтовано стратегічні напрями державної політики зайнятості й трирівневу систему механізмів справедливого розподілу доходів (предистрибутивних, редистрибутивних та інституційних). Практична цінність дослідження полягає у розробці конкретних механізмів та індикаторів, придатних для впровадження в рамках національної та регіональної соціально-економічної політики. Ключові слова: інформаційно-мережева економіка, цифровізація, зайнятість, ринок праці, доходи, диференціація доходів, трудові відносини, соціально-економічний розвиток.

2. The dissertation presents a comprehensive analysis of the patterns governing the transformation of employment and income formation mechanisms in the context of the information-network economy formation. This transformation is defined by a systemic transition from industrial-market to network-digital forms of organizing production and labour, accompanied by a change in the basic principles of distributing the results of economic activity. This transition is not another technological cycle but a qualitative shift in the mode of social reproduction, whose consequences for employment and income distribution are structural rather than temporary. The theoretical and methodological basis of the research comprises institutional and evolutionary economic theory, concepts of the network and platform economy, and key strands of contemporary research on the digital transformation of labour. The methodology includes qualitative analysis, agent-based modelling, scenario forecasting and comparative institutional analysis. For the first time, the concept of digital alienation is substantiated as a multidimensional phenomenon of the information-network economy, unfolding in six interrelated dimensions and causing deepening income inequality and the formation of a new digital periphery of the labour market. The concept of digital fetishism is formulated as an ideological mechanism legitimizing inequality through technological determinism, the discourse of the "neutral intermediary", the naturalization of platform monopoly rent and the fetishism of "flexibility". The system of methodological indicators for assessing employment and income has been improved: the digital employment index, the labour platformization coefficient, the digital income inequality indicator and the digital employment quality index. Empirical analysis based on World Bank, UNCTAD and ILO data showed a decline in standard employment from 68% (2000) to 48% (2025), growth of platform employment to 12%, an increase in the Gini coefficient from 0.35 to 0.54 and in the top-1% income share from 10% to 24%. Based on an agent-based model covering 10,851 agents of five types, three scenarios of labour market development up to 2040 have been developed, and strategic directions of state employment policy and a three-level system of fair income distribution mechanisms (predistributive, redistributive and institutional) have been substantiated. The practical value of the research lies in the development of concrete mechanisms and indicators suitable for implementation within national and regional socio-economic policy. Keywords: information and network economy, digitalization, employment, labor market, income, income differentiation, labor relations, socio-economic development.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Гриценко А. А., Чатченко Т. Генезис та еволюція поняття «Робота». Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2024. № 6. С. 279–284. (фахове видання категорії «Б») DOI: https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-336-44 URL: http://heraldes.khmnu.edu.ua/index.php/heraldes/article/view/1191
- Chatchenko T., Gritsenko A. Flexibility as an essential form of labour market in digital economy. Економіка і суспільство. 2025. № 74. (фахове видання категорії «Б») DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-74-144 URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/index
- Чатченко Т. Ю. Формування доходів в умовах переходу до інформаційно-мережевої економіки. Грааль науки. 2025. № 59. С. 378–385. (фахове видання категорії «Б») DOI: https://doi.org/10.36074/grail-of-science.12.12.2025.040 URL: https://archive.journal-grail.science/index.php/2710-3056/article/view/3386
- Чатченко Т. Ю. Цифровий фетишизм як механізм легітимації нерівності: трансформація зайнятості та диференціація доходів в інформаційно-мережевій економіці. Грааль науки. 2026. № 68. С. 151–158. (фахове видання категорії «Б») URL: https://archive.journal-grail.science/index.php/2710-3056/issue/view/15.05.2026/56
- Чатченко Т. Ю. Методологічні засади оцінки зайнятості та доходів в умовах цифрової трансформації. Наука і техніка сьогодні. 2025. № 13(54). С. 651–665. DOI: https://doi.org/10.52058/2786-6025-2025-13(54)-651-665
- Чатченко Т. Ю. Теоретичні підходи до дослідження зайнятості та формування доходів в інформаційно-мережевій економіці. Актуальні питання у сучасній науці. 2025. № 12(42). С. 189–203. DOI: https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-12(42)-189-203
- Чатченко Т. Ю. Стратегічні напрями державної політики щодо зайнятості в інформаційно-мережевій економіці. Світ наукових досліджень: Міжнародна наукова інтернет-конференція. Вип. 47. 17–18 грудня 2025 р. URL: https://www.economy-confer.com.ua/full-article/6615
- Чатченко Т. Ю. Цифровий фетишизм та його вплив на формування доходів. Ricerche scientifiche e metodi della loro realizzazione: esperienza mondiale e realtà domestiche: Raccolta di articoli scientifici «□□ГО□» con gli atti della VIII Conferenza scientifica e pratica internazionale (Bologna, 19 dicembre 2025). Bologna-Vinnytsia: AISU & UKRLOGOS Group LLC, 2025. С. 20–24. URL: https://archive.logos-science.com/index.php/conference-proceedings/issue/view/43/43
- Чатченко Т. Ю. Регіональні особливості формування зайнятості в інформаційно-мережевій економіці. Теорія модернізації в контексті сучасної світової науки: збірник наукових праць з матеріалами VI Міжнародної наукової конференції (м. Івано-Франківськ, 19 грудня 2025 р.). Вінниця: ТОВ «УКРЛОГОС Груп», 2025. С. 34–38. URL: https://archives.mcnd.org.ua/index.php/conference-proceeding/issue/view/19.12.2025/74
- Чатченко Т. Ю. Диференціація доходів працівників у цифровій економіці. Sectoral research XXI: characteristics and features: Collection of Scientific Papers «SCIENTIA» with Proceedings of the XI International Scientific and Theoretical Conference (December 19, 2025, Chicago, USA). Chicago: International Center of Scientific Research. С. 33–36. URL: https://surl.lu/ckscaa

Наукова (науково-технічна) продукція: аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість: зайнятість та доходи в умовах формування інформаційно-мережевої економіки

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0124U001667

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гриценко Андрій Андрійович

2. Andriy Grytsenko

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5030-864X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Грішнова Олена Антонівна

2. Olena Hrishnova

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4178-1662

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 55337862000; Web of Science Researcher ID: G-1740-2017; https://scholar.google.com.ua/citations?user=WQa1kXoAAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, Київ, 01033, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Азьмук Надія Анатоліївна

2. Nadiya Azmuk

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6650-328X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Черкаський державний бізнес-коледж

Код за ЄДРПОУ: 02548593

Місцезнаходження: вул. В'ячеслава Чорновола, Черкаси, Черкаський р-н., 18028, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кім Олексій Олексійович

2. Oleksii Kim

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3851-1626

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коровіна Наталя Валентинівна

2. Natalia Korovina

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0395-0602

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Лазебник Юлія Олександрівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Лазебник Юлія Олександрівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Шевченко Андрій Олександрович
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна